

titel : HET GEHEIM
VAN DE WIND
handboek voor jongeren

schrijver : Saskia Minoli

illustraties : Fiel van der Veen en
René Nijhof

uitgave : Jan van Arkel, Utrecht
1993

formaat : 20,5 x 28,5 cm

omvang en
uitvoering : 96 blz. tekst, foto's en
pentekeningen in
zwartwit, gebonden in
harde omslag

prijs : f 25.-

Dit boek verscheen met steun van het Prins Bernhard Fonds, de Anofundatie voor Welzijn en Wetenschap, Stichting Fondation Jordaand van Heek en met dank aan prof. dr. J.J.A. van Iersel en aan de vereniging voor Natuur- en Milieueducatie.

Een zo nadrukkelijk met financiële en deskundige hulp tot stand gekomen uitgave wekt hoge verwachtingen. Die werden goeddeels waargemaakt. Het boek is vlot en meeslepend geschreven. Een groot aantal uiteenlopende zaken die allemaal met wind te maken hebben zijn in korte teksten gerangschikt en met foto's en vaardige tekeningen verlicht. Het gaat onder meer over het

ontstaan van wind, weersvoorspelling, storm, wervelwinden, zweven, vliegen, vliegeren, zeilen en windmolens. Niet alle onderwerpen zijn even serieus. Het laatste hoofdstuk gaat over vreemde uitvindingen, voor de doelgroep aardig om te lezen, meer grappig dan informatief. Een opzoekregister en een boekenlijst voor verder lezen geven het boek een volwassen allure.

Een auteur die zijn thema zo breed wil behandelen voor jongeren, dient zelf goed in het onderwerp thuis te zijn en geen ongefundeerde beweringen te doen. Ook met steun van adviseurs blijven schrijver en uitgever verantwoordelijk voor het waarheidsgehalte van een voorlichtend boek. Naast mijn waardering voor de opzet en de leesbaarheid van dit werkje, moet ik toch een bezwaar melden. Ik vermoed dat deze auteur zelf onvoldoende weet over haar onderwerp, met als gevolg soms klakkeloos opnemen van onbegrepen informatie en de keuze van oppervlakkige of onjuiste gegevens. Drie voorbeelden:

1. blz. 8 (Gewicht van lucht) "Dat lucht iets weegt, kun je zelf nagaan. Leg in een weegschaaltje aan de ene kant een opgeblazen ballon en aan de andere kant een lege ballon. Je

zult zien dat de kant met de opgeblazen ballon omlaag gaat door het gewicht van de lucht in de ballon." Zoals ieder die de wet van Archimedes kent inziet, is deze proefbeschrijving pure onzin. Zo'n proef zou natuurlijk in vacuüm moeten gebeuren, maar dat kan een jongere meestal niet zelf klaarspelen.

2. blz. 75. (Windmolens) Bij de foto van een Griekse windmolen wordt opgemerkt dat die al duizenden jaren bestaat. - Hiernaar is wel enig onderzoek gedaan en gepubliceerd, maar nooit zijn er aanwijzingen gevonden dat er vóór de middeleeuwen waar ook ter wereld een windmolen heeft gestaan van vergelijkbare vorm.

3. blz. 64. (Vliegeren) Op de tweede en laatste tekstpagina die aan dit onderwerp werd gewijd, wordt het maken van een kruisvlieger besproken. Ik zal het stuk niet citeren, maar ieder die iets van vliegers weet, herkent daarin het vooroorlogse recept voor de papieren vlieger. Ik bestrijd deze wat oubollige keuze niet, maar wel dat die tekst onkundig werd opgelapt met flarden van hedendaagse gegevens die resulteren in tegenspraak, verwarring en valkuilen. Het potsierlijkste is wel dat

